№ 5 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.

Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 5 (201) Hod III. Wilnia. 15 studnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

14 studnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Cynnaść artyleryi trywała ŭwieś dzień. Na paadzinokich adrezkach, asabliwa kala Lensu, jana pad wiečar uzmacawałasia. Našy družyny razwiedčykoŭ uwarwalisia na anhlickije akopy na paŭdzionnym zachodzi ad Labasse i pry Armantjer i ŭziali pałonnych.

Front Albrechta Wiurtemberskaha: Nia hičučy ŭdačnych razwiedak u wakolicach Žiwenkur, na zachodnim berezi Maasu, dzień minuŭ biez nijakich prypadkaŭ.

Makiedonski front:

Na zachodzi ad woziora Ochryda, pry Dobrapolji i nad wozioram Dojran — ahoń artyleryi.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.). 13.I. 11 i 12 studnia kamisary dziela terytoryalnych spraŭ adbyli try doŭhje zasiedańnia. Pryncypialna us anoŭleno što wywao wojsk warožych staron z zaniatych imi ziamiel adbudzlecca na asnowie ŭzajemnaści. Z hetaha wykłučajecca Persija, bo jana sama nie wajuje.

U spawie terminu wywadu wojsk z zaniatych ziamiel niemcy predłažyli zrabić heta pašla demobilizacii rasiej skich wojsk. Pastanowa ab hetym punkcie ješče nia prynjata.

Paśla uznialosia pytańnie, ab jakich čaściach zaniatych ziamiel treba hawaryć, kali jdzie hutarka ab wywadzie wojsk.

Kulman zajawiŭ, što pytańnie ab wywadze wojsk može abnimać tolki tyje ziemli, katoryje ŭ hety moment ješče naležać da pracŭnaj starany. Hutarka ab wywadzie wojsk nie datykaje ziamiel, jakije ŭžo pierestali być čaściu dzieržawy, da katoraj naležali ŭ pačatku wajny. U čašci zania tych niemcami ziamiel predstaŭnictwa nasialeńnia wykarystali prawa na sama značeńnie, i hetyje ziemli boiš nia mohuć ličycca prynaležačymi da rasiejskaj dzieržawy ŭ starych miež ch.

Na heta Trockij adkazaŭ: „My pawinny adkinuć pahlad p. Kiumana, byćcym wola narodu ŭ zaniatych ziemlach užo wyjaŭlena paŭnamoćnymi ustanowami".

Paśla hetaha uznialosia ab hetym pytańni doŭhaja hutarka. Kiulman pakazaŭ na prykłady Finlandzii i Ukrainy, zajawiŭšych ab swajej niezaležnaści ad Rasiei, što było pryznano i piecarburskim uradam.

Trockij skazaŭ, što hetyje prykłady nie padchodziać da zaniatych niemcami ziamiel. Zajawy sejmaŭ, miestowych upraŭleńnjaŭ i padobnych im ustanoŭ wyjaŭlajuć wolu tolki čaści nasialeńnia. Patrebna swaboda padačy hołasu žych roŭ, zabaspiečenaja asobnaj orhanizacijaj.

Kiulman adznačyŭ čyślenyje zajawy niamieckich palitykaŭ, s katorych widać, što niamieckaja palityka choče abapierci swaje ad osiny da Polšcy, Litwy i Kurlandzii na samaznačeńni nacyonalnaściej, katoryje ŭžo ciapier praz swaje ustanowy mohuć wyjawić swaje pastanowu ab budučynie.

Trocki zapytaŭsia, čamu, kali tak, hetyje ustanowy nie zapr šeny na pierehawory u Brest-Litoŭsk. Ab hetkich zaprosinach na pierehawory nima nijakaj hutarki, bo na tyje naro dy hladziać nie jak na subjekt, a jak na objekt per haworaŭ.

Kiulman adkazaŭ:

„Ja achwotnie hatoŭ prystupić da razhladu pytańnia, čy mahčymo i ŭ jakoj formie učašce predstaunikŭ hetych nacij u našych pierehaworach".

Hraf Černin hetak sama wykazaŭ swaju zhodliwašć razhladzeć pytańnie ab mahčymašci zaprosin predstaŭnikoŭ nazwanych ziamel. A ejon chacieŭ-by wiedać, jak majuć być wybrany hetkije predstaŭniki, kali ustanoŭčyje orhanizacii pyzn j ccarasiejskimi za n e rawam čy pra wiŭ ab adimi nacyonalnaściej

Trockij prasiŭ zrabić p ryŭ, kab rasiejskie de haty zni ś cisia sa swaim ura am.

BERLIN (W.T.B.) Na hi z čy na wialikije praškody, niamieckije pad wodnyje łodki na usch d im heaz Anhii i ŭ kanali Lamanš za apli 5 wialikich parachodaŭ z wia ikim h uzam i dob a aruž ych.

CHRYSTYJANIJA K ž dzień praz Chrystyjaniju praježdžae ciape mnoha padarožnych z R i . Hety — pierewaž a anhličanie i f cuzy, katoryje pry ciap erašnim pała ń e majuć mahčyma ci znmacc swaimi sp awami ŭ Piecarburz. U nia łuju suboiu pi r jech ł 26 h kich padarožnych — wykiučna h an

BERLIN. 14 I. «Lok A z» piše: Hindenburg i Ludendorf adryradu z impierskim kancleram Siah ńnia dbudziecca narada, a katoraj buduć Hindenburg, Lude of. Kancer zastupaučy stats-sekretara za žnickich ničnych spraŭ i inšyje a o y

PIECARBURH Rada a nych kamisaraŭ paw dł h «P a dy», rasi predstaŭnikoŭ iezaležnych pubnik Rasiei na ko ferenciju dzi r ń nia ŭ sierasiejskaj federacyi e p i ki pawodłuh prykładu Złuč nych Stataŭ.

Mirnyje pierehawory.

BERLIN. Žduć ważnych palityčnych narad i pastanoŭ. U imperatara adbudziecca narada hłaŭnaj wajennaj kamandy i palityčnych dziejacaŭ, katoraja budzie mieć nadta wialikaje značeńnie dla dalejšaj wajny i chodu palityčnych spraŭ.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.). 9.I. Siahońnia adbyłosia ahulnaje zasiedańnie ŭsich delehataŭ, u tym liku i ukrainskich. Stats-Sekretar Kulman skazaŭ pramowu, apisywajučy pačatak i chod pierehaworaŭ centralnych dzieržaŭ z Rasiejej. 4 studnia skončyŭsia 10 dzionny termin dziela pryłučeńnia da mirnych pierehaworaŭ sajuźnikoŭ Rasiei. Z hetych čas pierehawory z Piecarburha telehrafna zažadali, kab mirnyje pierehawory išli da ej nie u Brešci, a ŭ Štokholme. Centralnyje dzieržawy s pryčyny užo apiwieščenych adm wilisia wiaści pierehawory ŭ inšym miejscy, ale, žadajučy ŭsi nanasustreč Rasiei, hatowy na žadańnie rasiejskich delehataŭ wiaści ŭ nowym miejscy fatmalnyje pierehawory i padpisać mir. U časi 10-dzionnaha pierarywu P.T.A., katoraje ličuć orhanam rasiejskaha uradu, razasłało šoah telehram, nieprawilna apisywajučy mirnyje pierehawory. Nia hledziačy na heta, delehaty centralnych dzieržaŭ nie hublajuć nadzei, što pierehawory ŭdasca dawiaści ŭdačna da kanca, bo rasiejski narod žadaje trywałaha i krepkaha mira. Neŭdača pierehawora ab miry warnuła-by na uschodzi wajnu z usiemi jaje pasliedztwami.

Hraf Černin hetak sama pamaŭlaŭ dałučajučy swoj hołas da pahladu Kulmana, i zajawiŭ, što u prypadku nieŭdačy mirnych pierehaworaŭ ałkaz za dalšuju wajnu padzie na rasiejskich delehataŭ.

Heneral Hofman ad imi niamiec kaj hłaŭnaj kamandy pratestawaŭ proci telehram i adozw, rassyłanych ad imia rasiejskaha uradu i rasiejskaj hłaŭnaj kamandy pa telehrafu bez drotu, u katorych były łajanki na niemcaŭ hłaŭnaj kamandy i wojsk i katoryje pryzywali niamieckuju armiju da rewolucii.

Wajen yje delehaty Aŭstryi. Turcyi i Bołharyi pryłučylisia da hetaha pratestu.

Paśla Trockij ad imi rasiejskaj delehacii patrebawaŭ zrabić pierarytŭ da paśla abiedu.

Na paasiedzienim zasiedańni rasiejskaja delehacija zhadziłasia wiaści da lejšyje pierehawory ŭ Brest-Litoŭsku i pryznała, što niamieckaje apisańnie pierehaworaŭ — prawilnaje, a apisańnie P.T.A. — niazhodliwo z praŭdaj.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.). 10.I. Spyniŭšajesia ŭčora zasiedańnie pačałosia nanowa siahońnia ŭ 11 hadz. pad maršałkoŭstwam Kiulmana. Ukrainski stats-sekretar Hołubowič skazaŭ doŭhuju pramowu, wyskazywajučy pryncypy, na jakich ukrainskaja delehacija apirajecca ŭ mirnych pierehaworach. Hetyje pryncypy, naahuł, zhodliwy s pryncypami, apiwieščenymi rasiejskim uradam. Hołubowič adznačyŭ, što Ukraina pryjmaje učašcie ŭ mirnych pierehaworach zusim samabytna i niezaležna ad Rasiei i što, značyć, mir budzie mieć dla Ukrainy wahu tolki tady, kali jaho padpišuć ukrainskije delehaty.

S pryčyny zajawy Hołubowiča Kiulman zapytaŭsia rasiejskuju delehaciju, ci jana wyznaje ad imi ŭsich ziamiel Rasiei.

Trockij na heta adkazaŭ, što jon pryznaje ukrainskuju delehaciju za zusim samabytnuju i niezaležnuju ad rasiejskaj.

Ukrainski delehat dziakawaŭ Trockamu za jaho zajawu i adznačyŭ, što hetak ukrainskaja i rasiejskaja delehacii — zusim niezaležny, ale stanowiać razam adnu staranu.

Paśla Trockij skazaŭ doŭhuju pramowu, paświadčyŭšy niepraŭdziwaść wiestak P.T.A. Na pratest Hofmana jon adkazaŭ, što mirnyje pierehawory nia mohuć abmiežawacca swabody druku i słowa. Dalej Trockij zajawiŭ: «My chočemo wiaści mirnyje pierehawory, zusim nie ahledajučysia na toje, čy našy pahlady pryspiabuć da ich, čy nie. Rasiejskaja delehacija hodzicca z žadańniem centralnych dzieržaŭ wiaści dalej pierehawory u Brest-Litoŭsku».

BREST LITOWSK. (W.T.B.). 11.I. Učora ŭtabiełsi była wyznačena kamisija dziela spraŭ palityčnych i terytoryalnych. Da kamisii ŭwajšli: ministr niamieckij delehacii, pa adnym dyplomatyčnym i wajennym delehacie pa dwa sekretary. Rasiejskaja delehacija ješče nie raźwiazała pytańnia ab čyśle rasiejskich kamisaraŭ. Kamisija užo adkryła swaje zasiedańnia.

BERLIN. (W.T.B.). 12.I. U Hłaŭnaj kamisii Rejchstaga wyrajčy Simons zajawiŭ, što niamieckie palitycskie delehaty dziśli uhody ab ahladleńni razarwanych wajnoj hadarstwienny h umoŭ, ab skasawańni wajennych zakonaŭ, zwarocie narušanych imi prawoŭ prywatnych asob i zaplacie za ŭčynienyje gwałty nad hodlowymi z internacyonalny m prawam.

Deputat Waldštejn zaŭwažyŭ zapłaty za ŭčynienyje ŭ zaniatych ziemlach rekwizycii.

Deputat Kolshorn adznačyŭ roznicu kursu rubla ŭ Niamieččynie i zahranicy i trebawaŭ upaadkawańnia hetaj sprawy.

BERLIN. Miešannia rasiejska-niamieckaja Kamissija, katoraja zasiedaje ŭ Dźwinsku, abmieniwajecca ciapier dumkami ab adnaŭleńni žalezna-darožnaha ruchu na učastku Wilnia Dźwinsk.

BREST-LITOUSK. (W.T.B.). 11 I. Hraf Černin zajawiŭ:

«My pryznajem ŭkrainskaje predstaŭnictwo niezaležnaj Ukrainskaj respubliki. Formalnaje pryznańnie Ukrainy za asobnuju dzieržawu budzie zroblеno ŭ mirnaj umowie“.

Hienerał Hofman ješče raz zajawiŭ, što rasiejskaja propahanda proci niamieckaj hłaŭnaj kamandy i wajennych ustanoŭ maje na meci wyzwać u Niamieččynie rewoluciju i hramadzkuju wajnu dy hetak piarečyć umowam ab zamireńni. Heta propahanda wiadziecca nie prywatnymi ludźmi, a rasiejskim hłaŭnakamandujučym Krylenko.

Wilnia, 15 studnia 1918 h.

Z wializarnaha abšaru rasiejskaj dzieržawy, złoženaj s čyślenych paniawolenych narodaŭ — bolš čyślenych, čym tyje, chto ich paniawoliŭ, — wydzialilisia ŭžo dźwie wolnyje niezaležnyje respubliki Finlandzija i Ukraina. Uwieś świet pryznaŭ ich za niezaležnyje dzieržawy, i woś my ŭžo bačym ukrainskich delehataŭ na mirnych pierehaworach u Breści,

Jak že heta stałosia?

Pryhledajučysia da naradzin wolnaj Ukrainy i Finlandzii, my bačym u abiedźwych staronkach toje-ž samaje: u moment razwału staroj carskaj ułaści narody ich patrapili hetak orhanizawacca i wytwaryć swaju ŭłasnuju ŭłaść, što nowamu rasiejskamu uradu nie było tamaka ničoha da raboty. I jon byŭ prymušen skłanić swaju haławu pierad hetkim ćwiordym wyjaŭleńniem woli narodu žyć swaim asobnym, niezaležnym žyćciom.

Sledam za Ukrainaj i Finlandzijej my bačym uzrost ruchu da niezaležnaści i ŭ druhich krajach, katoryje ješče uchodziać u skład Rasiei, a ŭ tym liku i ŭ zakordonaj Biełarusi. I tamaka jdzie šyrokaja orhanizacyjnaja rabota, bo niezaležny byt narody mohuć twaryć tolki swaimi ŭłasnymi rukami.

Raŭnujučy pałažeńnie okupowanaj časci našaha kraju da taho, što tworycca za wajennym frontam, my možem skazać, što užo samy fakt addzieleńnia hetaha kuska ziamli ad Rasiei uznimaje pytańnie ab jaho budučynie, i zdaŭna žyŭšaje tut žadańnie wyzwaleńnia znachodzić asabliwa dobry hrunt dziela swajho spaŭnieńnia. Zhodnie z wystaŭlenymi ŭ rezultacie suświetnaj wajny pryncypami, naš kraj može dajści niezaležnaha bytu, kali tołki nasielajučyje jaho narody padaduć za heta swoj hołas.

Dahetul my čŭli hołas tolki orhanizowanaha hramadzianstwa — asabliwa z miest: nienormalnyje warunki žyćcia, wynikajučyje z blizkaści wajennaha frontu, nie dawali narodnym massam mahčymaści orhanizawacca, ujaśnić sabie swaje patreby i palityčnaje pałažeńnie i wyskazać swaje žadańnia. Ciapier my bačym u roznych nacyonalnaściej krajŭ, a ŭ tym liku i u biełarusaŭ, enerhičnuju rabotu dziela orhanizacii narodnych mass, dziela podhatoŭki sazywa ahulna-krajowaha predstaŭnictwa, swabodna wybranaha ŭsim narodam. I my wierym, što wyjaŭlenaja apošnim wola našaha kraju budzie zhodliwa z užo wyjawiŭšymsia žadańniem orhanizowanaha hramadzianstwa niezaležnaha bytu, — žadańniem, katoraje złučaje na hrunci adnej idei abiedźwie časci razarwanaj wajennym frontam našej baćkaŭščyny.

Trywožnyje prajawy.

Adnosiny žywučaha pakaleńnia jakoha-kolečy narodu da jaho minuŭščyny, chwalba apošniej ci wostry prysud — usio heta jaho ŭnutrenaja sprawa. „Jakoje kamu dzieła da hetaha?“ — možna-b, zdajecca, skazać usim čužyncam, katoryje chacieliby padniać swoj hołas ab hetaj sprawie. Adnak hetkaje nieŭnikańnie u prajawy ŭnutrenaho žyćcia susiednich narodaŭ možna było-b apraŭdać tolki tady, kali-b nacyonalnaja myśl i čućcio nie adbiwalisia-by na internacyonalnych znosinach, asablіwaž na susiedzkim žyćci sumiežnych narodaŭ. A jak heta jošć, i ničoha tut zmianić nielha, bo jak čeławiek, tak i narod žywie tym, što dumaje i adčuwaje, — značyć haławoj i sercem, — dyk nas wielmi pawinny rupić usie pieramieny, jakije adbywajucca ŭ dušy wialikšych i dužejšych za nas narodaŭ. Bo z imi abo prynamsi pobač ich budziem žyć i dalej.

Nawahodni numer „Dzien. Wil.“ raskrywaje pierad nami chod polskaj historyčnaj myśli siahońnia i — zhodnie s prynсypam: „Qualis sententia, talis existentia“ — daje nam prawa snawać dumki ab budučynie. P. Anton Puchała („Powrotna fala“) apawiedaje čytačom polskaj hazety ŭ Wilni, jak historyja polskaha narodu pastajanna wahałasia miž naturaj i kulturaj, — značyć, miž oryhinalnym nacyonalnym charakteram i summaj čužych upływaŭ. Pierewažywaje abo adno, abo druhoje, dy pry hetym kožyn raz pierewaha **natury** niasie s saboj samozachwyt, apoteozu, prasłaŭleńnie, biezkrytyčnuju chwalbu, bolšaje abo mienšaja zanikańnie zdarowaj i ćwiarozaj palityčnaj historyčnaj myśli i t. d., a pierewaha **kultury** idzie poruč z racionalizmam, krytycyzmam, uzwialičywańniem rozumu, nawatarstwam, dyscyplinaj i t. d. Ciapier polskaja historyčnaja myśl stanowicca pad znakam natury, a heta sulić u blizkim časie wyjaŭleńnie na hramadzkaj arenie ŭsiaho taho, što my raniej wyličali. Možem nawat nie biez asnowy spadziewacca, što hetym razam ściah zwyčainych tut prajaŭ budzie daŭžejšy, čym dahetul bywaŭ, bo jaśniejšyje kruhazory budučyny Polšču biezsporna uzmacowywajuć impulsyŭnaść polskaha nacyonalnaha charakteru. Jak heta adabjecca na adnosinach palakoŭ da narodaŭ, s katorymi jany prymušeny žyć razam? Jak adabjecca na adnosinach da žydoŭ, wielmi abastryŭšychsia ŭžo ad niekalkich hadoŭ, — na adnosinach da ukraincaŭ, što z hodu ŭ hod psujucca, — da biełarusaŭ i litwinoŭ, s katorymi daloka nia ŭsio dobra i t. d.? Samaje žyćcio, dabro palakoŭ i supolnyje s susiednimi narodami interesy ćwiorda wymahajuć razwiazki hetych spraŭ My razumiejem, što spaznanyja nieŭdačy i uznimajučysia trudnaści adbiwajuć u palakoŭ achwotu da hetaha, — ale wialikije, dužyje i zdolnyje da žyćcia narody (hetaha palakam nielha nie pryznać), asabliwaž pryzwanyje siahońnia da niezaležnaha bytu, nie pawinny apuskać ruk, a ŭściaž rabić nowyje sproby i šukać mahčymaha dla abiedźwych staron wychadu. Niedastačy ad wahi i ciarpliwaści ŭ ich być nie pawinno. Tolki-ž ci jany, stojučy pa znakam **natury** i idealizujučy **biaz miery i hranic** swaju historyčnuju minuŭščyznu, zdolejuć znajści eta? Nima što daremna spadziewacca: jasna, što nia zdolejuć i nia zmohuć pakul nie pierehledziać nanowa swaich adnosin da Ukrainy i unji, pakul nie pierestanuć gwałtam nakidać biełarusam i litwinom polskaha pahladu na unji Polšču z Litwoj, pakul śmieła nie pryznajucca da ciomnych staron panščyny i polskaj nietolerancii... Nielha **Historyi polskaj XX** staleócia abiertać u **„Bajarz Polski“** (u bajku)... Woś, heta i jošć taja prajawa, katoraja surjozna nas niepakoić, bo ŭ im — jak nam zdajecca — kryjecca hłaŭnaja praškoda dziela dobrasusiedzkich adnosin da palakoŭ. A s pryčyny wialikich zadač, jakije ždyć našy narody, supolnaja praca ciapier najbolš žadana. **Najmienšaje**, čaho my wymahajem ad palakaŭ, katoryje žywuć ciapier pad znakam natury, — heta toje, kab jany zrazumieli takuju-ž ewoluciju historyčnaj myśli u inšych narodaŭ — u biełarusaŭ, litwinoŭ, ukraincoŭ... Toje, čaho tyje narody nia wiedali, čaho nie daceniwali abo na što dahetul uhledalisia cieraz polskije akulary, pačynaje ciapier zusim inačej pramaŭlać da ich razbudženaj świadomaści. Witaut, Daŭkša, Bohusłaŭ Radziwił stanowiacca

---

Francišk Olechnowič.

Butrym Niamira.

(Kamiennaja truna).

Uscenizawanaja lehenda u 2 aktach s proloham.

(Hladzi «Homan» № 4).

Butrym. — Maŭčy... ničoha... Kažy tykieła, chto wiedaje, hdzie jon žywie?

Hryhor. — Dy šmat chto wiedaje...

Butrym. — Sklič usich ludziej, niechaj biahuć u pušču, chaj zhinuć usie, kab chacia adzin znajšoŭ darohu i starca da mianie prywioŭ!..

Hryhor. — Panok!.. dyk noč.. zima...

Butrym. — Što — noč... zima!.. Tak woś jaki ty! Ty parabkaŭ — chamoŭ škaduješ, a moj prykaz dla ciabie ničoha nie značyć... Ej, Hryhor! Bo i tabie dabra nia budzie!.. Won adsiul! i zara-že zrabi, jak ja kazaŭ!..

Hryhor (*pasłušna wychodzić*).

Butrym (*astaŭšyś adzin, pje miod, hrejecca prad ahniom*).— Užo musić poŭnač blizka... Užo nadychodzić na mianie toj, što zaŭsiody, strach... U piečy ahoń, — a pot mianie ściudziony pakrywaje.

Och, kab-že hety čaraŭnik pamoh! Ničoha-b ja jamu nie škadawaŭ! Chaj skrynlu zołata biare!..

(paŭza)

Dy nie!.. Užo ništo mnie chiba nie pamože!.. O, Bože moj! zmiłujsia nada mnoj hrešnym!.. Och, ciažki hrech, dy i ciažkaja kara!.. Nie ŭ mahatu!.. Nie ŭ mahatu!!..

(*kliče*): Piatruk!

Piatruk (*ŭchodzić*).

Butrym. — Hdzie Hryhor?

Piatruk. — A woś ciapieraka pabieh budzić ludziej... Lacić ad chaty da chaty i kryčyć, kab u pušču biehli chutka... jon zwarjacieŭ, ci što!..

Butrym. — Papraŭ ahoń u piečy... Paśla pakli̇č siudy Marynu i prynlasi tut swaje huśli.

Piatruk (*spužaŭšysia*). — Marynu?!

Butrym. — Ale. Son ad mianie uciok. Maryna budzie mnie piejać, a ty na huślach zaihraješ.

Piatruk (*wychodzić*).

Butrym — Oj! ściudziena! Ni ahoń, ni miod sahreć mianie nia mohuć.

Za waknom zawywaje miacielica.

Butrym (*spałochaŭšyś*).—Što heta?!.. (*prysłuchaŭšyś*) Och, hetaja miacielica šumić dy wyje, bytcym pakutujučaja ŭ piekli hrešnaja duša...

Och, chutčej chaj pryjdzie dzień, chutčej chaj sonlejka zaświecić!!..

Uchodziać: Piatruk *z huślami* i Maryna.

Butrym. — A woś i ty, Maryna! Duža dobra! Paklikaŭ ja ciabie, kab ty piejała tut. Piatruk tabie na huślach zaihraje...

Maryna. — Jakuju pieśniu, panie?

Butrym. — A tuju, što zaŭsiody ty piaješ, kali ŭ majej dušy panuje sum.

Piatruk *pačynaje ihrać*, Maryna *piaje:*

Wysoka na niebi,
Hej, lotaje ptuška. —
Čaho mnie tak sumna,
Raskažu na wuška, —

Raskažu dziaŭčynie —
Majej karaleŭnie —
Jana zrazumieje
Bol dušy moj peŭnie.

Lotaje na niebi
Ptušečka wysoka. —
Hdzie-ž maja dziaŭčyna —
Maja siniawoka?

Jana-b zrazumieła
Sum dušy schwarełaj,
Jana-b palubiła,
Kali-b serce mieła!

Nie chapić mnie ptušku, —
Lotaje wysoka. —
Nie zabyć dziaŭčynu
Maju siniawoku!

Butrym (*ŭ časi piejańnia zasynaje*).

Maryna (*pierestaje piejać*).—Zdajecca śpić?

Piatruk. — Css!.. (*idzie da piečy, bytcym chočučy paprawić ahoń i pryhladajecca Butrymu*). Ale, — zasnuŭ!

Maryna (*z nienawiściu*). — Kab užo raz zasnuŭ jon wiečnym snom!

Piatruk (*tak sama*). — Kab skamianieŭ i pierestaŭ ŭžo zdziekawacca nad ludźmi!

Maryna. — Kažuć što kožnu noč prychodzić da jaho pania niabošćyca i bajarčyć — Staŭra Ramaškowič, katoraha jon prykazaŭ kaliś zabić. Ci heta praŭda?

Piatruk. — Ale. Usie kažuć heta. Ja hetaha nie bačyŭ, a woś stary Hryhor — jon bačyŭ, jak naša pania siudy u henu światlicu raz pryjšła...

Maryna (*za strachu tulicca da Pietruka*). — Ach, što ty kažeš!.. siudy pryjšła!.. Och, strašna mnie!..

Piatruk. — Ale. Pryjšła! Jon tut siadzieŭ tak, jak ciapier kala piečy, a jana ŭwajšła i ruku jamu na haławu pałažyła ..

asabliwa darabimi litwinom, jak nasicieli nacyonalnaj myśli, — Skaryna, „Litoŭski Statut“ mnoha haworać biełaruskaj świadomości, a imia Mazepy stanowić symwoł wolnaj Ukrainy. Hety pawarot świedčyć ab tym, što nacyonalnaja natura pierewažyła štučna nakinutuju polskuju kulturu. Značyć, heta prosta zwarot utračenaha. I tut niełha ždać nijakaj zmieny kirunku, bo śpiačych možna budzić tolki hałosnym klikam.

ch.

Wilni i wakolicach.

× **Adstaŭka kniazia Izenburga.** Načainik upraŭleńnia Litauen, kniaž Izenburg, pawodłuch swajej prośby wyjšoŭ u adstaŭku.

Hłaŭnakamandujučyj na ŭschodzi, prync Leopold Bawarski, ŭ telehramie swajej miž inšym kaže:

„Ja wyskazywaju swoj ščyry žal s pryčyny wychadu Wašaha sa służby wialikaj sprawie, dla jakoj Waša Świetłaść pracawała ŭdačna ŭsiemi siłami swaimi. Maja haračaja padziaka i poŭnaje pryznańnie jdzie z Wašaj Świetłaściu pry razwitańni z hetym pieknym krajem, upraŭlać katorym u niamieckim duchu było wašaj hłaŭnaj metaj“.

× **Adstaŭka ks. Michalkiewiča.** Jak piše «Dzien. Wil.», ks. Administratar Wilenskaj R.-K. Dyecezii, Kasimir Michalkiewič, padaŭ Apostalskaj Stalicy prośbu ab adstaŭcy s pryčyny ŭsio horšaha stanu zdaroŭja. Jak piše pamienionaja hazeta, u skorym časie možna ždać zmieny ŭ upraŭleńni dyecezijej.

× **Biełaruski Kalendar na 1918 hod.** Cena Kalendara, katory ŭžo pastupiŭ u pradažu, niepràwilna była ŭ nas pakasana: Kalendar kaštuje nie 40 fen., a 50 fen. —

× **Zasiedańnie litoŭskaj rady.** Na apošnim zasiedańni litoŭskaj rady, ab katorym my ŭžo pisali, byli pračytany dakłady ab adbudawie kraju. Dziela razwiazki niekatorych pytańniaŭ byli naładženy kamisii.

× **Pradaža droŭ.** Z zapasu u Stadthaŭptmanna buduć isnoŭ pradawać drowy pa $2^1/_2$ kub. metra na siamju pa 26 m. za kub. metr pawodłuh kart na chleb. Zwiertacca ab drowy ŭ biuro Forstabteilung (lasny addzieł), Dominikanskaja 2.

× **Astatki ŭschodniaj etykiety.** U Wilni jošč adzin dosi dziŭny zwyčaj, katory asabliwa kidajecca ŭ wočy zimoju, kali šmat ludziej, nosić rukawički. Dwoch ludziej, spatkaŭšysia s saboj, zamiest padać sabie ruki na pawitańnie, doŭha stajać nasuprociŭ siabie i kapošacca, pakul nia znimuć rukawičak, — i tady tykieła prywitajucca.

Kalib hetuju proceduru pabačyŭ čeławiek z zachodu, nie adrazu zrazumieŭby, što heta značyć, a zrazumieŭšy, musić, wielmi zdziwawaŭsiaby.

Zapraŭdy dziŭny zwyčaj! Padać ruku ŭ rukawičcy ličuć za abrazu, abo adznaku kiepskaho wychawańnia...

× **Na čyhuncy.** Ad panìadziełku, 14 studnia, nia buduć chadzić pojezdy №№ 483 i 486 miž Padbrodziem i Łyntupami, 487 i 488 miž Mostam Piška i Konstantynowym i 441 i 442 miž Wilniaj i Lidaj. U Konstantynow pasažyry jeduć wuzka-kalejnaj čyhunkaj. Skoryje pojezdy 55 i 56, idučy z Wilni ŭ Lidu, buduć zatrymliwacca ŭ Waŭčunach i Gudach.

× **Pažary ŭ Wilni** Za apošni miesiac minułaha hodu (śniežeń) u Wilni było 25 pažaraŭ, u tym liku 7 wialikšych i 18 mienšych.

Za ŭwieś 1917 hod čysło pažaraŭ uzrasło da 205, ŭ tym liku wialikšych 77 i mienšych 128.

× **Ad čadu.** Na Siarhiejeŭskaj wul. № 8 začadzieŭ Stanisłaŭ Bohdanowič; na Jatkowaj № 4 začadzieła Tajbe. U abodwych zdareńniach wyzywali skoruju pomač, katoraja adratawała pacijentaŭ.

× **Sproba samahubstwa.** Prostytutka Śmidtoŭna, 20 hadoŭ, (Mastowaja 11) dziela samahubstwa wypiła siarčanaha kwasu. Jaje adrawała skoraja pomač.

× **Trahičnaje zdareńnie.** Niejakije Kroniki, pierejechaŭšy na nowuju kwateru, znajšli u jej jakujuś žaleznuju skrynačku. Jakub Kronik, zacikawiŭšyś, što-by heta mahło być, zachacieŭ adčynić skrynačku, a kali heta jamu nie ŭdałosia, pačaŭ razbiwać jaje... Raptam zrabiŭsia ŭzryŭ — skrynačka razarwałasia na drobnyje kawałki, katorymi ciažka raniła Kronika, a sidzieŭšuju niepadlok i pryhladaŭšujusia hetaj rabocie 9-hadowuju siastru K., Soniu, zabiła na śmierć, strušenna jaje akalečyŭšy. J. Kronika u karetcy skoraj pomačy adwieźli u Zydoŭskuju balnicu.

× **Katok.** U Botaničnym sadzie adkryt katok dziela koŭzańnia z elektryčnym aświatleńniem. Jon adčynien da 9 h. 45 m. wiečara. Uchod dla wajennych — 20 fen., dla cywilnych — 50 fen. Bilet na ŭsiu zimu dla wajennych — 3 m., dla cywilnych — 5 m. Kańki pazyčajuć za 50 fen. Za pryładžywańnie i znimańnie ich — 10 fen. Za pierachowywańnie opratki — 15 fen. U niadzelu ihraje muzyka bies nijakaj dapłaty.

× **Pahoda u śnieźni.** Śniežeń — heta pieršy zimowy miesiac. Hetkim jon i byŭ sioleta dla našaho kraju. Siarednije temperatury ŭsie nižej O:

a 7 hadz. ranicy — 4,7°
„ 2 „ paab. — 3,7°
„ 9 wieč. — 4,5°

Siar[illegible]aja temperatura za miesiac — 4,4°. [illegible]ajwyšejšaja temperatura była 1 śnieźnia a poŭdni: + 6,8°. Najnižejšaja: — 17,3 ŭ načy 20-ha ŭ 11 h. 40 m. Hetak wahańnia temperatury dajšli 24,1°.

Marožliwych dzion, kali temperatura stajała nižej 0°, było 29. Praz 23 dni najwyšejšaja temperatura ŭsio stajała nižej 0°. Najbolš chałodny dzień — 23-ha s siaredniaj temperaturaj — 13,4°.

Chmarnych dzion było 25. Asadkaŭ za miesiac wypało na 29,8 mm. Najbolš asadkaŭ wypało 14-ha: 4,7 mm. Asadki wypadajuć na 15 dzion. Piać dzion byŭ doždž: 1, 2, 14, 27 i 28. Najbolš śniehu było 19 ha: jaho wypało na 13 centymetraŭ. 14, 15, 27 i 28 była adliha. Tuman byŭ 9 dzion, u tym liku 20-ha stajaŭ tuman bliska ŭwieś dzień.

Dziakujučy prykryćciu śnieham marozy nie mahli paškodzić azimìnam.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
10—11	— 8,2°	— 14,6°
11—12	— 0,8°	— 14,8°
12—13	— 1,8°	— 9,7°
13—14	— 9°	— 6,3°

Z USIAHO KRAJU.

Pšennaja muka na macu.

Hłaŭnakamandujučyj na Uschodzi pa prykładu minułych hadoŭ wydać žydom u našym kraju pšonnuju muku abo pšanicu na macu. Wydawać jaje pawinny nie paźniej 15-ha lutaha; pry hetym dadzienuju muku treba adličyć ad taho, što naležyć pawodłuh kart na chleb.

ŠČUČYN. 4 studnia ŭ wiečary zamak kn. Sapiehi u Špušenowaj, katory nazywajuć Tarak zhareŭ da tła z usimi rečami. Udałosia wyratawać tolki niekalki rečej. Ahoń ad pažaru adbiŭsia na chmarach u formie kryža. Narod pierakonan, što heta-znak skoraha mira.

DOLNY. U načy s 4 na 5 studnia u adnaho tutejšaha haspadara ukrali kania kaštana 5 hadoŭ.

KIEWIŠKI. U načy na 10 u adnaho tutejšaha sielanina ukradziena ryžaja karowa; u jaje złomlen prawy roh.

BUKIŠKI. 9. I u tutejšaho žychara ukrali 4 hadowaha hniadoha žerebca.

WIESTKI Z RASIEI.

PIECIARBURH. (W.T.B. - Reuter). Ukrainskije wojski paśla wostraj bitwy zaniali pahraničnuju čaść Čarnihaŭskaj huberni.

PIECIARBURH. (P.T.A.). 9. I. Dutow razbit i ŭciok. Za im honiacca družyny rewolucyjnych wojsk i čyrwonaj hwardzii. Wojski Kaledina adstupajuć. Rada rab. i sałd. u Rostowie — na woli.

PIECIARBURH (P.T.A.). Hetymi dniami ŭ Rostowie maje być apawieščena niezaležnaja Donskaja respublika. Kaledin budzie prezesam ministraŭ i wajennym ministram. Apryč taho buduć ministry sudoŭ, narodnaj praświety. tarhoŭli i hasudarstwienaha kantrolu

---

Maryna. — Ach, Pietručok, mnie bojazna, nie kažy!.. Bajusia ja tut žyć!.. Tut strachaŭ poŭnal.. Adzin raz u letku ŭ načy ja wyjšla ŭ pole i čuju: niačysty z lesu kliče, płače, jak dzicia...

Piatruk (*pakazwajučy na Butryma*). — Heta praz jaho pahanaha niačystych sił hetulki razwiałosia!.. O, piekła jamu nia minuć.

Maryna (*šeptam*). — Piatručok, sakolik moj! uciačem adhetul!..

Piatruk. — Kudy?

Maryna. — Usio roŭna! Kudy nas wočy paniasuć!.. Bo tutka žyć nie ŭ mahatu!..

Piatruk! mnie bojazna! strašenna strašna! Zdajecca mnie, što drenna skončycca kachańnia naša...

Woś časam hlanu ja na nieba asnaje, ci pahladžu na woziera, što chwalami bliščyć na soncy, ci hlanu ja na sini les u daločku, — padumaju ja ab kachańni našym, — i raptam serce zabalić, bytcym, — chtoś nož u jaho ŭtapiŭ, a slozy syplucca z wačej... Čaho mnie sumna? — sama nia wiedaju!..

Ci hruhan sarwiecca raptam z drewa i zakrakaje, — zdajecca mnie što jon nad dolaj našaj krače...

Piatruk! Dabra nia budzie nam, nia budzie!...

Piatruk. — Nia sumuj tak, Marynačka maja! Usio dobra budzie! My uciačem!.. Chaj pryjdzie woś wiesna, chaj sonce ziamielku abahreje i kwietki pieršyje pajawiacca na świet — tady woś uciačem!.. Kudy nas wočy paniasuć!.. Dalej adsiul!.. Bo drenna, ciažka tutka žyć!..

Maryna. — Uciačem!.. (tulicca da jaho hrudziej i apawiedaje) Kaliś chadziła ja ŭ pušču k starcu. Prasiła ja jaho pawaražyć, pytałasia, jakaja dola nas čekaje... Jon tolki sumna pahladziŭ, rukoj dryžačaj pahładziŭ mianie pa wałasoch i skazaŭ: „Ty dolu swaju znać upierad nia prabuj. Ščaśliwy toj, chto nia wiedaje, što jaho čekaje...“ Ach, niešta niadobraje jon wiedaje ab doli našaj!.. Jon-že ŭslo wiedaje — jon čaraŭnik!..

Piatruk. — Maryna, supakojsia! Boh dašć ničoha drennaha nia budzie... (*hładzić jaje pa hałowie i całuje*).

Butrym (*budzicca i bačyć heta*). — Što heta!? Jak wy pawažylisia — tut! pry mnie!..

Piatruk i Maryna *strašenna spałochaŭšysia padajuć pierad Butrymam na kaleni*

Piatruk. — Panok! wybač!

Maryna. — Panok! wybač!..

Butrym. — Maŭčycie! wy!.. što?! bizunoŭ wam zachaciełasia!? (*da Maryny*): A ty čamu piejać pierestała, kali ja wialeŭ tabie piejać? (*da Pietruka*): A ty nia bačyš, što haśnie ŭžo ahoń u piečy, a?!

Piatruk i Maryna (*jak wyžej*). — Panok! wybač!..

Butrym (*bjeć Pietruka pa twary*). Won, pahaniec! Służby swajej nia robiš! Ja ciabie ŭ dyby!.. (*da Maryny*): A ty čaho z im zadajesia, zamiest piejać, jak ja kazaŭ! (*chapaje jaje za kasu*) Ech, ty ziaziulka!..

Piatruk (*ŭskakiwaje s kalen, baroniučy Marynu*). Panok! nie čapaj!

Butrym. — A heta što?! bunt? Hej, siudy! Stańko! Razan! Hojnič!

Ubiehajuć słuhi

Butrym (*zadychajučyś ad złości*). — Uziać ich!.. Prorub na woziery prabić!.. Skupać ich u hetaj prorubcy i da drewa prywiazać!.. Chaj kroŭ haračaje astyhnie!..

Piatruk i Maryna. — Zlitujsia, panok!

Słuhi ciahnuć Pietruka i Marynu.

Butrym (*astaŭšyś adzin*). — Ja wiedaju, što worahi jany mnie ŭsie. Niwodnaj dušy pryjaznaj. Woś chiba tolki adin Hryhor!. Dy što ž heta jon tak doŭha nie prychodzie?! (*kliče*): Hej, Razan!

Razan. (*ŭchodzić*).

Butrym. — Papraŭ ahoń!

Razan (*idzie da piečy i padkładywaje drowy*).

Butrym. — Dzie Hryhor?

Razan. — Jašče nie wiarnuŭsia, panok!

Butrym. — Ach, praŭda, jon pajšoŭ u pušču... Ci hetych da woziera ŭžo pawiali?

Razan. — Pawiali. panok! (*čuwać zdalok jenk-kryk*). Woś kryčać!.. Słońnia strašnaja ściuža, maroznaja noč, jak daŭno nie było... Zmierznuć peŭnie...

Za dźwiermi čuwać homan.

Butrym. — Što tam?.. Hlań, Razan!

Razan. — (*idzie da dźwiarej*).

Dźwiery atčyniajucca i ŭchodziać: **Achrem**, **Hryhor** *i in. Usie absypany śnieham.*

Achrem (*chudy, wysoki, siwy, abrosšy doŭhimi wałasami, prykryty niejkimi skurami i łachmanami, abśniežany. Zatrymliwajecca kala dźwiarej*).

Hryhor (*padychodzić da Butryma i pakazywaje na Achrema*). — Woś heta toj Achrem, toj starec, a katorym ja kazaŭ. Pajšli my ŭ les šukać jaho ziemlanki i pa darozie spatkali samoha. Jamu ŭžo wiedama było, što duša twaja, panok, nie znaje supakoju, bo jon ŭsio wiedaje, — i jon išoŭ lačyć ciabie. panok!

Butrym. — Nu dobra! Won idzicie ŭsie!

Usie wychodziać. Zastajucca tolki **Butrym** *u kreśli i* **Achrem** *kala dźwiarej,*

(*pauza*).

(Dalej budzie).

ŠTOKHOLM. Estonskaje press-biuro apawieščaje: S pryčyny žadańnia Finlandzii być niezaležnaj estonskije sałdaty wyšli s Finlandzii, i spyniena estonskaja hazeta, wydawanaja tamaka.

Miestowaje upraŭleńnie Pieciarburha pastanawiło nałažyć padatak na kožnuju prywatnuju pawozku i kožnaha kania pa 500 rub. S kožnaj sobaki buduć brać 20 rub.

Mieńnie usieraslejskaha ziemskaha sejma skonfiskowano na karyść hasudarstwa.

21 studnia ŭ Pieciarburzi adbudziecca zjezd predstaŭnikoŭ armii, fłota i rabotnikoŭ. Usiaho maje zjechacca kała 6.000 asob.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Dekret uradu rady narodnych kamisaraŭ zhadywaje spynić apłatu kuponaŭ i dywidendu. Tarhoŭla akcijami i oblihacijami zabaroniena pad hrozbaj konfiskacii ch.

ŠTOKHOLM. Razam z anhlickim pasłom Bukanenam wyjechali s Pieciarburha anhlickije wajenny ahient Noks i marski — Sienil. Anhličanie pakinuli takže marskije stancii dla padwodnych łodak u Finskaj zatocy i na Alandzkich astrawoch. Stancija biezdracianoha telehrafu u Archangielsku ješče ŭ anhlickich rukach. Jak piše „Nowaja Žyźń", Trockij zažadaŭ zniščyć jaje, ŭraz-že i skasawač anhlickaje razwiedačnaje biuro u Pieciarburzi.

Z usiaho świetu.

PARYŽ. (W.T.B. Hawas). Parlament. Minister zahraničnych spraŭ, Pišon, miž inšym zajawiŭ: „My radtrymliwajem znosiny z usimi krahami rasiejskaha narodu i nia robim miž imi roznicy. Ale my nia chočemo być zwiazanymi metami bolšewikoŭ. Wiaści pierehawory ab mirnych metach z ułaściu uzurpataraŭ u Pieciarburzi my stanoŭča admaŭlajemsia. Hrupa socyalistaŭ z našaha parlamentu zwiarnułasia da rasiejskich socyalistaŭ, aściarehajučy ich, kab nie rabili zamireńnia i separatnaha mira. Trockij adkazaŭ pismom, kruŭdnym dla wydatnych členaŭ francuskaj socyalistyčnaj partyi».

Parlament wyskazaŭ dawierje ministerstwu pierewahaj 377 proci 113 hałasoŭ.

BERN. (W.T.B.) Haława anhlickaj rabotnickaj partyi, Hendorson, u swajej pramowie miž inšym skazaŭ: „Usie socyalistyčnyje partyi Europy wystawili mirnyje prahramy, pryncypialna zhodliwyje miž saboj. My hodzimsia z apawieščenym bolšewikami pryncypam samaznačeńnia narodaŭ. Budučyna Irlandzii zaležyć ad pastanowy ŭ zaiedajučaha ciapier u Dublinie irlandzkaha konwentu. Dla Ehiptu i Indzii my trebujem pašyreńnia samaupraŭleń ia. My prosim našych rasiejskich tawaryšaŭ wieryć, što wajaŭničyje anhlickije hazety nie pierekazywajuć žadańniaŭ anhlickaha narodu."

LONDON. Nacyonalnaja konferencija ŭ Kalkucie (ŭ Indzii) ŭsiemi hałasami pryniała rezoluciju, žadajučy niezaležnaha uradu dla Indzii, adkazywajučaha pierad narodam.

BERLIN. (W.T.B.). Wice prezydent ministerstwa, Frydberg, zajawiŭ u hłaŭnaj kamisii pruskaha sejmu, što demokratyzacija wybarnaha prawa u sejm adbjecca i na wyborach u miestowaje samaupraŭleńnie.

Predstaŭnik konserwataraŭ skazaŭ, što ahulnaje wybarnaje prawo dawia dzie da pahibieli ŭsiu staranu.

Na heta wice prezydent ministerstwa adkazaŭ, što prykłady z klasyčnaj staryny dla nas nie majuć wahi. My majem dzieła sa zdarowymi, rwučymisia ŭpierod massami rabotnikaŭ, katoryje znajuć swaju pawinnaść pierad hasudarstwam.

LISSABON. (Hawas). Tut uznialisia nowyje razruchi u flocie. Krejser „Wasko de Gama" abstreliwaŭ krepaść, ale pośla abstrełu jaho samoha prymušeny byŭ paddacca i wywiesiŭ biełyj flah. Byŭšyje ŭ kazamach rewolucyoniery hetak sama paddalisia. Ciapier panuje poŭny spakoj.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia

11. I. Zachodni teatr:

Sproba wrahaŭ nieŭspadziewaki ŭwarwacca ranicaj 10.I. na našy pazycii na paŭdziennym uschodzi ad Ipra ni ŭdałosia. Na fronci u Flandryi i pry Kambre — wostryje artyleryjskije bitwy. Miž Mewr i Markoju anhlickiki ahoń u wi čary i nazaŭtra ranicaj dachodziŭ momentami najwialikšaj siły.

12.I. Zachodni teatr.

Artyleryjskaja i minamiotnaja bitwa ŭ roznych punktach frontu.

13 I Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na ŭschodzie i paŭnočnym uschodzi ad Armantjer i ŭ wakołcach Lensu — žywiejšy ahoń anhlickaj artylerыi.

Front niamieckaho Naślednika: Śmatdzie na fronci artylery skije bitwy. Silnyje nastupleńnia francuzaŭ na paŭnačy ad Rejmu, u Šampani i na paŭnočnym uschodzi ad Awokur adkinuty štykom. Na paŭdziennym zachodzi ad Orn uziaty pałonnyje.

Front Albrechta Wiurtenberskaho: Na uschodnim bierazi Maasu i ŭ siarednich Wogierach — wostry ahoń.

U čyśle usich bitwach na pawietry zbity ŭčo a 6 samalotaŭ i 3 prywiaznyje lotčyje šary

Kala wajny

BERLIN. 12.I. Hindenburh i Ludendorf pryjechali u study siahońnia ranicaj.

LONDON. (Reŭter) Čečyl skazaŭ na bankiecie pramowu, kažučy miž inšym:

«Niamiec ij a m i, zwolnienyje na ŭchodnim froncie, dučy na zachod. Zbirajucca stra enny e chmary, katoryje sulać buru. Ale my majem krepkuju wieru. Złučenyje Štaty pawinny šybka wysłać na pomač wojska dla Anhlii i Francyi u ich swaich mižy ».

CURYCH Hieneral Kraŭder zajawiŭ u amerykanskim parlamenci, što Złučenyje Štaty mohuć pasyłać u Europu pa 700.000 sałdataŭ u hod.

Paw ł h et u Londonie i Paryžy kažuć, što «heta isnie mała dla žyćcia i śmierci ha dzieła śmierci».

LONDON (Reŭter). Anhlickaje admiraltejstwo apawieščaje:

Minanosiec «Rau» 9.I. zatanuŭ la uzbiarežža Irlandzii z usimi ludźmi.

BERLIN (W.T.B.). Niamieckie padwodnyje łodki zatapili znoŭ u Sarodziemnym mory 12 para hod. jomkaściu 36.000 ton.

BERLIN. (W.T.B.). Padwodnyje łodki ŭ zachodniaj čaści pojasa błokady nawakoł Anhlii zatapili 19,000 t.

BERLIN. (W.T.B.). U paŭnočnych wodach niamieckije padwodnyje łodki zatapili 6 parachodaŭ.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawnictwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.